

культури і спорту. – Дніпропетровськ, 2010. - №2. - С. 10-13.

10. Самошкіна А.В. Диференційований підхід планування фізичних навантажень в самостійних заняттях фізичного виховання зі студентами після гострих респіраторних захворювань : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / А.В. Самошкіна; Дніпропетровськ, 2013. – 22 с.

11. .Apanasenko H.L. Medychna valeolohiia (vybrani lektsii)[ros. movoiu] : navch. posib. / H.L. Apanasenko, L.O. Popova. – К.: Zdorovia, 1998. – 248 s.

12. Bezverkhnia H. Faktory, shcho vplyvaiut na vybir dozvillia liudyny / H. Bezverkhnia // Sportyvnyi visnyk Prydniprovia: nauk.-prakt.zhurn. Dnipropetrovskoho derzhavnogo instytutu fizychnoi kultury i sportu. – Dnipropetrovsk, 2009. - №2. - S. 56-59.

13. Borysova Yu. Yu. Hidravlichni trenazhery u systemi fizychnoho vykhovannia studentiv /Yu. Yu. Borysova //Sportyvnyi visnyk Prydniprovia: nauk.-prakt.zhurn. Dnipropetrovskoho derzhavnogo instytutu fizychnoi kultury i sportu. – Dnipropetrovsk - 2015. - № 1. – S. 20-25.

14. Kozhen piaty ukrainets vvazhaie sebe khvorymy / za materialamy: DT.UA // [Elektronnyi rezhyim dostupu] https://dt.ua/UKRAINE/kozhen-p-yatyi-ukrayinec-vvazhaye-sebe-hvorimi-249984_.html

15. Krutsevych T. Otnoshenye yunoshei y devushek k zaniatiam po fizycheskomu vospityaniyu v VUZe // T. Krutsevych, E. Bylychenko / Sportyvnyi visnyk Prydniprovia: nauk.-prakt.zhurn. Dnipropetrovskoho derzhavnogo instytutu fizychnoi kultury i sportu. – Dnipropetrovsk, 2012– №1. – S. 114-119.

16. Makarova H. A. Medytsynskiy spravochnyk trenera [tekst] / H.A. Makarova, S.A. Loktev. – 2-e yzd., stereot. – M.: Sovetskiy sport, 2006. – 587s.

17. Marchenko O.Iu. Formuvannia tsinnisnykh katehoriy osobystoi fizychnoi kultury u studentskoi molodi : dys. ... kand.nauk z fiz. vykhovannia i sportu : spets. 24.00.02 «Fizychna kultura, fizyчне vykhovannia riznykh hrup naselennia»/ O.Iu. Marchenko. – Dnipropetrovsk, 2010. – 224 s.

18. Moskalenko N. Tekhnolohiia formuvannia tsinnisnogo stavlennia u studentiv do samostiinykh zaniat fizychnoiu kulturoiu / Moskalenko N., Korzh N. // Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. – 2016. – № 1. – S.201-206

19. Moskalenko N. V. Motyvatsiini priorytety studentiv do zaniat fizychnoiu kulturoiu i sportom / N. V. Moskalenko, T. V. Sychova // Sportyvnyi visnyk Prydniprovia: nauk.-prakt.zhurn. Dnipropetrovskoho derzhavnogo instytutu fizychnoi kultury i sportu. – Dnipropetrovsk, 2010. - №2. - S. 10-13.

20. Samoshkina A.V. Dyferentsiiovanyi pidkhid planuvannia fizychnykh navantazhen v samostiinykh zaniattiakh fizychnoho vykhovannia zi studentamy pislia hostrykh respiratornykh zakhvoriuvan : avtoref. dys. ... kand. nauk z fiz. vykh. i sportu : spets. 24.00.02 «Fizychna kultura, fizyчне vykhovannia riznykh hrup naselennia» / A.V. Samoshkina; Dnipropetrovsk, 2013. – 22 s.

Храбра С.З., Грушко В.С.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

АКЦЕНТУАЦІЇ ХАРАКТЕРУ, ОСНОВНІ ПОТРЕБИ ЛЮДИНИ І ЇХ ЗНАЧЕННЯ В РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ РОБОТІ (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

У статті розглядаються психологічні особливості (акцентуації характеру, основні потреби) студенток філологічного факультету ТНПУ ім. Володимира Гнатюка і їх значення для індивідуального підходу до пацієнтів у реабілітаційній роботі. Було встановлено, що при врахуванні індивідуально-психологічних особливостей хворих, особливої актуальності набувають заходи із вдосконалення існуючих і створенню нових ефективних засобів, методів реабілітації, що підвищують резервні можливості організму людини і покращують їх фізичне та психічне здоров'я.

Ключові слова: акцентуації характеру, основні потреби, темперамент, фізична реабілітація.

Храбра С.З., Грушко В.С. Акцентуации характера, основные потребности человека и их значение в реабилитационной работе (гендерный аспект). В статье рассматриваются психологические особенности (акцентуации характера, основные потребности) студенток филологического факультета ТНПУ им. Владимира Гнатюка и их значение для индивидуального подхода к пациентам в реабилитационной работе. Было установлено, что при учете индивидуально-психологических особенностей больных, особую актуальность приобретают меры по совершенствованию существующих и созданию новых эффективных средств, методов реабилитации, которые повышают резервные возможности организма человека и улучшают их физическое и психическое здоровье.

Ключевые слова: акцентуации характера, основные потребности, темперамент, физическая реабилитация.

Accentuations of character, basic human needs and their importance in rehabilitation work (gender aspect). **Hrabar S.Z., Grushko V.C.** The article deals with the psychological peculiarities (accentuations of character, basic needs) of students of the Faculty of Philology of TNP, their importance for an individual approach to patients in rehabilitation work. It was found that among the students the most common labile accentuation, hyperthytic accentuation is psychostenic, predominantly extraterrestrial types of temperaments, as well as high emotional excitability. Correlation analysis between the levels of extraversion-introversion and simple and integral needs showed that there is a statistically significant positive relationship between introversion and the need to provide material comfort and a sense of security. Extroverts are important for the development of their strengths and abilities, raising the level of skill and competence, as well as self-expression. Correlation analysis between level of neuroticism and simple and integral needs showed that there is a statistically significant positive correlation between emotional stability and the need to have a warm relationship with people, earn a living, have good interlocutors, develop their strengths and abilities, feelings of safety and social values, but from the need to increase their level of skill and competence and to secure a position of influence has a

negative connection.

Taking into account individual psychological peculiarities of patients, special measures are taken to improve the existing ones and to create new effective means, methods of rehabilitation that increase the reserve capacity of the human body and improve their physical and mental health.

Key words: *accentuations of character, basic needs, temperament, physical rehabilitation.*

Постановка проблеми. В реабілітації хворих пріоритет належить психологічній реабілітації. Поруч з медичними працівниками активну участь беруть експерти, педагоги, психологи, соціологи, юристи, представники органів соціального забезпечення, профспілок, підприємств. Велику роль у цьому складному процесі відіграють фізичні реабілітологи, які допомагають спеціалістам у проведенні реабілітаційних заходів і повинні володіти науковими основами та практичними навичками реабілітаційного лікування. Одною із задач реабілітації є зміцнення психічного здоров'я людини. Вирішення цього завдання неможливе без глибокого знання сутності психіки людини, індивідуальних особливостей її організації, розуміння цінності кожної індивідуальності. Цьому необхідно вчити і на основі відповідних знань формувати навички управління своїм психічним станом, зміцнення здоров'я, розкриття резервних можливостей людини.

Психіка людини – надзвичайно пластичне явище. Знаючи індивідуальні особливості психіки даної людини, можна так побудувати реабілітаційну програму, щоб не тільки забезпечити високий рівень психічного здоров'я, а й дати можливість людині здійснювати здоровий і цілеспрямовано організований контроль над своєю психікою, розвивати її в потрібному напрямі, домагатися на цій основі потрібних досягнень. Проте використання тих чи інших засобів і методів тренування та організації психіки має будуватися виключно на основі індивідуального підходу, всебічного і глибокого вивчення всіх психологічних і соціально-психологічних особливостей людини. Тому особливу увагу реабілітологів і самої людини повинно бути спрямоване на пізнання цих особливостей, їх вікової динаміки, статевих особливостей, домінуючих вроджених і набутих потреб. Тільки на цій основі можна організувати відповідне середовище, сформувати по справжньому здоровий спосіб життя. Безсумнівно, що це допоможе і самій людині краще пізнати себе і оптимальним чином організувати свій спосіб життя, який базується на міцній психологічній установці. Особливо важливе пізнання індивідуально-типологічних особливостей психіки в організації реабілітаційних заходів [4, 6].

Важливе значення в реабілітаційній роботі є відношення пацієнта до самого процесу реабілітації. Чим більше вмотивований на одужання пацієнт, тим швидше він досягне якісних результатів у фізичній реабілітації, а тому індивідуальний підхід до пацієнта з боку реабілітолога має визначальне значення у тому як пацієнт буде відноситися до процесу своєї реабілітації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Одним із провідних фундаторів гуманістичного напрямку психології був американський психолог А. Маслоу, який зорієнтував вчених на вивчення ціннісних орієнтацій та життєвих проблем особистості. У 1943 році А. Маслоу розробив одну із теорій ієрархії потреб, які визначають поведінку людини. Фундаментальною тезою гуманістичної теорії А. Маслоу є твердження про доконечну потребу вивчення людини як єдиного, унікального, організованого цілого. Тому у структурі потреб мотивація впливає на людину як на ціле, а не тільки на окремі прояви її поведінки. У будь-якої людини є вищі та нижчі потреби, що мають інстинктивну природу і розміщуються в такому ієрархічному порядку: фізіологічне благополуччя, безпека, любов (соціальна залежність), повага (самооцінка), самовираження. А. Маслоу будує нову концепцію здоров'я. Вона полягає в тому, що потреби (у збереженні життя, безпеці, причетності, любові, повазі, самоповазі), базові емоції людини і її стрижневі психологічні якості є або нейтральними, позаморальними (що передують моральним цінностям), або характеризують зміст добра. Потяг до руйнування, садизму, жорстокості, озлобленості – це реакція на незадоволення природних потреб. Внутрішня природа людини слабка та подразлива, тому легко стати жертвою звички, тиску цивілізації і неадекватного ставлення. Маслоу зобразив рівні потреб людини у вигляді піраміди, оскільки саме ця фігура має широку основу, фундамент, як і фізіологічні потреби людини, котрі є фундаментом, основою її життєдіяльності. Можливість задовольнити свої потреби у всіх людей різна і залежить від деяких загальних факторів: віку, навколишнього середовища, знань, умінь, бажань та здібностей самої людини. Перш ніж думати про задоволення потреб вищого рівня, необхідно задовольнити потреби нижчого рівня, тобто фізіологічні.

У 1983 році Р.Каліш удосконалив ієрархію А.Маслоу, підрозділивши фізіологічні потреби на потреби виживання та стимулюючі потреби (подразники). Основні фізіологічні потреби, наприклад, такі як їжа та вода, повинні бути задоволені в першу чергу, на відміну від потреб вищого рівня. Людські потреби залежать від факторів мотивації (Yura. Walsh, 1988). На мотивацію, у свою чергу, впливають культура, соціоекономічні фактори, особисті цінності та переконання, стан здоров'я. Якщо потреби не задовольняються, це може призвести до хвороби, порушення психологічної рівноваги або навіть до смерті [7].

Потреба у дослідженнях акцентуації характеру виникла у психіатрії. Психотерапевти вважають, що типи акцентуації характеру схожі і частково збігаються з типами психопатій. Ще на зорі вчення про психопатію виникла проблема відмежування їх від крайніх варіантів норми. Бехтерєв В.М. згадував про «перехідні стани між психопатією і нормальним станом» [1]. Ганнушкин П.Б. подібні випадки позначав як «латентну психопатію» [4], Фрамер і Кербіков О.В. – як «передпсихопатію» [2], Ушаков Г.К. – як «крайні варіанти нормального характеру» [4]. Найбільшу популярність здобув термін Леонгарда – «акцентуїрованна особистість» [5]. Проте правильніше говорив про «акцентуацію характеру» особистості – поняття набагато складніше, ніж характер. Вона включає інтелект, здібності, схильності, світогляд і тощо. У описах Леонгарда йдеться саме про типи характеру...» [5].

Мета дослідження – вивчити взаємозв'язок між основними потребами, акцентуаціями характеру і типами темпераментів студенток 1 курсу філологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Матеріал та методи дослідження. Дослідження проводились у групах студентів 1 курсу філологічного факультету в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка. Всього було обстежено 65 студентів (всі дівчата) віком 16-18 років.

Для вирішення поставленої мети ми використовували модифікований патохарактерологічний діагностичний опитувальник за методикою А.Лічко для визначення акцентуацій характеру [3], для визначення типу темперамента використовували опитувальник Ері (Г.Айзенка) [2], для виявлення основних потреб людини використовували методику парних порівнянь В. В. Скворцова.

Результати і обговорення. При визначенні основних потреб студенток філологічного факультету ми встановили, що на першому місці для них важливе розуміння їх оточуючими (табл. 1), на другому –

Таблиця 1

Вираженість і значимість простих потреб у студенток

Прості потреби, n=65	К-сть балів
Щоб інші мене розуміли	10,73±0,42
Розвивати свої сили і здібності	8,32±0,27
Підвищувати рівень майстерності й компетентності	8,16±0,35
Займатися справою, яка вимагає повної віддачі	7,76±0,58
Прагнути до нового й незвіданого	7,5±0,48
Забезпечити собі матеріальний комфорт	7,45±0,35
Уникати неприємностей	7,44±0,46
Забезпечити собі майбутнє	7,26±0,33
Зміцнити своє становище	7,24±0,28
Мати теплі відносини з людьми	6,35±0,35
Мати гарних співрозмовників	5,45±0,38
Заробляти на життя	5,45±0,31
Забезпечити собі становище впливу	5,11±0,51
Купувати гарні речі	4,92±0,56
Домогтися визнання й поваги	4,6±0,31

розвивати свою силу і здібності, а також підвищувати рівень майстерності й компетентності. Не менш важливим для них є займатися справою, яка вимагає повної віддачі. А от домогтися визнання й поваги набрали найменшу кількість балів.

Що стосується вираженості і значимості інтегральних потреб, то на першому місці серед студентів – самовираження, а матеріальні цінності є найменш значимі (табл. 2).

Таблиця 2

Вираженість і значимість інтегральних потреб у студенток

Самовираження	23,58±0,86
Соціальні	22,53±0,77
Безпека	21,94±0,62
Визнання	17,87±0,62
Матеріальні цінності	17,82±0,72

Найпоширенішою акцентуацією характеру серед обстежених є лабільна акцентуація. Притаманна вона 42% дівчат (рис. 1).

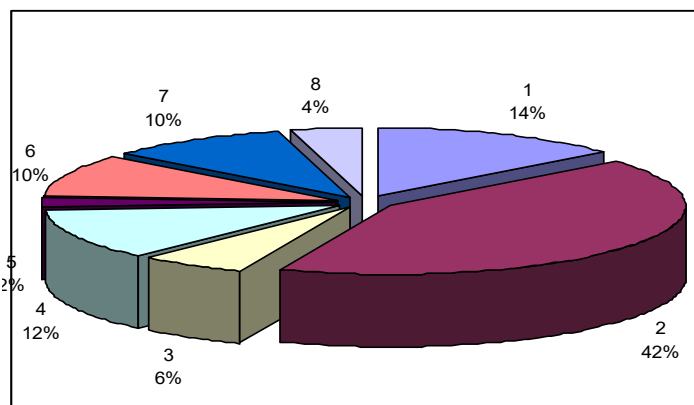

Рис. 1. Поширення акцентуацій характеру: Гіпертимна акцентуація, Лабільна акцентуація, Сенситивна акцентуація, Психастенічна акцентуація, Шизоїдна акцентуація, Епілептоїдна акцентуація, Істероїдна акцентуація, Нестійка акцентуація

Гіпертимна акцентуація зустрічається у 14 % обстежуваних. У 12 % – психастенічна акцентуація. Епілептоїдна і

істероїдна акцентуації трапляються серед обстежуваних по 10% кожна. Ще 6% – сенситивна, 4% – нестійка і 2% – шизоїдна акцентуації.

Провівши кореляційний аналіз зв'язку між акцентуаціями характеру і простими потребами ми встановили, що Забезпечити собі майбутнє і Зміцнити своє становище має негативний зв'язок з гіпертимною акцентуацією, а Прагнути до нового й незвіданого має позитивний кореляційний зв'язок з цією акцентуацією.

Домогтися визнання й поваги має негативний зв'язок з Циклоїдною акцентуацією, а Забезпечити собі становище впливу та Купувати гарні речі мають позитивний кореляційний зв'язок. Також негативний зв'язок є між Лабільною акцентуацією і потребою Купувати гарні речі. Позитивний кореляційний зв'язок є між цією акцентуацією і Займатися справою, яка вимагає повної віддачі. Розвивати свої сили і здібності мають негативний зв'язок з акцентуацією Астено-невротичною. Прагнути до нового й незвіданого має негативний зв'язок з Сенситивною акцентуацією. Зміцнити своє становище має позитивний кореляційний зв'язок з Психостенічною акцентуацією, а Прагнути до нового й незвіданого мають негативний зв'язок з цією акцентуацією. Розвивати свої сили і здібності мають негативний зв'язок з Шизоїдною акцентуацією, а Купувати гарні речі мають позитивний кореляційний зв'язок. Також позитивний кореляційний зв'язок з Істероїдною акцентуацією має Зміцнити своє становище і Забезпечити собі становище впливу. Прагнути до нового й незвіданого має позитивний кореляційний зв'язок з Нестійкою акцентуацією, а Щоб інші мене розуміли має негативний зв'язок. Домогтися визнання і поваги, Забезпечити собі майбутнє, Заробляти на життя мають позитивний кореляційний зв'язок з Конформною акцентуацією.

Провівши кореляційний аналіз між акцентуаціями характеру і інтегральними потребами (табл. 3), ми визначили, що відчуття Безпеки має позитивний кореляційний зв'язок з такими акцентуаціями, як Сенситивна, Психастенічна і Шизоїдна. Визнання є необхідним студенткам із істероїдною акцентуацією, а соціальні потреби і самовираження має негативний зв'язок із шизоїдною і психастенічною акцентуаціями відповідно.

Проаналізувавши результати обстеження щодо типів темпераментів, ми визначили, що серед студенток переважають екстравертні типи темпераментів – 52%, а також висока емоційна збудливість у 78%.

Таблиця 3

Коефіцієнти кореляції між акцентуаціями характеру і інтегральними потребами

n=65; 0,24	Матеріальні	Безпека	Соціальні	Визнання	Самовираження
Гіпертимний	-0.058	-0.188	0.098	0.049	0.077
Циклоїдний	0.156	-0.123	-0.087	0.124	-0.043
Лабільний	-0.060	-0.055	-0.056	-0.031	0.198
Астено-невротичний	0.240	0.070	-0.044	-0.047	-0.177
Сенситивний	0.202	0.313	-0.085	-0.108	-0.211
Психастенічний	0.160	0.352	0.067	0.011	-0.346
Шизоїдний	0.204	0.251	-0.314	0.007	-0.056
Епілептоїдний	0.070	0.103	-0.159	-0.024	0.026
Істероїдний	-0.005	-0.019	-0.132	0.444	-0.171
Нестійкий	0.085	-0.133	-0.223	-0.041	0.170
Конформний	0.075	0.222	-0.128	-0.098	-0.078

Кореляційний аналіз між рівнями екстраверсії-інтроверсії і простими і інтегральними потребами показав, що існує позитивний зв'язок між інтроверсією і потребою у забезпеченні собі матеріального комфорту, а також для людей-інтровертів має значення відчуття своєї безпеки.

Для екстравертів має значення (позитивний кореляційний зв'язок) розвиток свої сили і здібностей та підвищення рівня майстерності й компетентності, а також самовираження.

Кореляційний аналіз між рівнем нейротизму та простими і інтегральними потребами показав, що існує позитивний кореляційний зв'язок між емоційною стійкістю і потребами мати теплі відносини із людьми, заробляти на життя, мати гарних співрозмовників, розвивати свої сили і здібності, відчуття безпеки та соціальними цінностями, а от потреби підвищувати свій рівень майстерності і компетентності та забезпечити собі становище впливу має негативний зв'язок.

Для студенток-екстравертів характерний позитивний кореляційний зв'язок з потребами зміцнити своє становище, розвивати свої сили і здібності, забезпечити собі матеріальний комфорт, підвищувати рівень майстерності й компетентності, щоб інші мене розуміли, відчуття безпеки та самовираження.

Висновки. Результати досліджень показали, що кожна людина, залежно від особливостей свого характеру, темпераменту, потреб, віку і життєвого досвіду по-різному діє в життєвій ситуації, пов'язаній із хворобою. Для успішної реабілітації необхідна детальна психодіагностика, яка б дозволила визначити психологічні проблеми, що потребують корекції та планування реабілітаційних заходів хворих людей. Для індивідуального підходу у реабілітаційній роботі ми, на основі наших досліджень, пропонуємо визначати тип темпераменту, акцентуації характеру та основні потреби пацієнта.

При врахуванні індивідуально-психологічних особливостей хворих, особливої актуальності набувають заходи із вдосконалення існуючих і створенню нових ефективних засобів, методів реабілітації та профілактики, що підвищують резервні можливості організму людини і покращують їх фізичне та психічне здоров'я.

Література

1. Гайгародский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и типы / Д.Я. Гайгародский. — Самара, 1999. — 486 с.
2. Гарбузов В.І. Практична психотерапія / В.І. Гарбузов. — П., 1994. — 196 с.

3. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера / А.Е. Личко. — М., 1983. — 405 с.
4. Novik AA, Guide to the study of quality of life in medicine / AA Novik, T. I. Ionova, Yu. L. Shevchenko. — Moscow: "Olma-Press, Starry World", 2007. — 320 p.
5. Hjeltnes L. Theories of Personality (Basic Provisions, Research and Applications) / L. Hjeltnes, D. Siegner. — SPb., 1997. — 321 p.
6. Yazlovetsky V. S. Fundamentals of Physical Rehabilitation / VS Yazlovetsky, V. M. Mukhin, A. L. Turchak. — Kirovograd: RVV KPPU named after V. Vinnichenko, 2005. — 380 p.
7. <http://social-science.com.ua/article/1296>

Юхно Ю. О., Хмельницька І. В.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Мета дослідження – за результатами узагальнення огляду літератури про сучасні інформаційні технології (ІТ) виділити основні напрями використання ІТ у сфері фізичної реабілітації. Проаналізовано біля 200 літературних джерел. Систематизовані дані про використання ІТ, що дозволяють здійснювати реєстрацію, обробку, зберігання, передачу й надання інформації дослідникам у фізичній реабілітації. У наш час одними з основних напрямів використання ІТ у фізичній реабілітації є: 1) одержання кількісної інформації про рухові дії людини за допомогою спеціалізованих прикладних програм; 2) відновлення втрачених рухових функцій за допомогою автоматизованих тренажерних систем та екзоскелетів. Відповідно за результатами аналізу літературних та Інтернет-джерел виділені та охарактеризовані наступні напрями використання сучасних ІТ у сфері фізичної реабілітації: діагностичні системи; автоматизовані тренажерні системи; екзоскелети.

Ключові слова: інформаційна технологія, фізична реабілітація, тренажерні системи, екзоскелети.

Юхно Ю.А., Хмельницкая И.В. Информационные технологии в физической реабилитации. Цель исследования – по результатам обобщения обзора литературы о современных информационных технологиях (ИТ) выделить основные направления использования ИТ в сфере физической реабилитации. Проанализировано около 200 литературных источников. Систематизированы данные об использовании ИТ, позволяющих осуществлять регистрацию, обработку, хранение, передачу и предоставление информации исследователям в физической реабилитации. В наше время одними из основных направлений использования ИТ в физической реабилитации являются: 1) получение количественной информации о двигательных действиях человека с помощью специализированных прикладных программ; 2) восстановление утраченных двигательных функций с помощью автоматизированных тренажерных систем и экзоскелетов. Согласно результатам анализа литературных и Интернет-источников выделены и охарактеризованы следующие направления использования современных ИТ в сфере физической реабилитации: диагностические системы; автоматизированные тренажерные системы; экзоскелеты.

Ключевые слова: информационная технология, физическая реабилитация, тренажерные системы, экзоскелеты.

Yukhno Y.A, Khmelnytska I.V. Information technologies in physical rehabilitation. The purpose of the study is to highlight the main areas of information technologies (IT) using in the field of physical rehabilitation based on the results of a general review of the references on modern IT. Approximately 200 literary sources have been analyzed. The data on the use of IT, which allow to register, process, store, transfer and provide information to researchers in physical rehabilitation have been systematized. Nowadays, one of the main directions of IT using in physical rehabilitation are: 1) obtaining quantitative information about the human motor actions by specialized application programs; 2) restoration of human lost motor functions with the help of automated training systems and exoskeletons. According to the results of the analysis of references and Internet sources, the following directions of using modern IT in the field of physical rehabilitation have been distinguished and characterized: diagnostic systems; automated training systems; exoskeletons.

Key words: information technology, physical rehabilitation, training systems, exoskeletons.

Постановка проблеми. Фізична реабілітація є одним з основних напрямів підготовки фахівців галузі знань «Фізична культура і спорт». Якість підготовки майбутніх фахівців із фізичної реабілітації має важливе значення для удосконалення фізичної реабілітації в Україні. Використання знань про сучасні інформаційні технології (ІТ) у сфері фізичної реабілітації дасть можливість удосконалити педагогічний процес підготовки фізичних реабілітологів, полегшити оволодіння студентами теоретичними основами та практичними навичками, розширити технології обміну інформацією та досвідом між фахівцями-практиками і науковцями, формувати партнерські стосунки між навчальними, реабілітаційними закладами та науково-практичними центрами на місцевому, національному та міжнародному рівнях [7, 8]. В кінцевому результаті – сприяти удосконаленню потенційних можливостей процесу фізичної реабілітації в Україні [3, 4].

Аналіз літературних джерел і практичних розробок свідчить про наявність досліджень, які присвячені використанню ІТ у сфері фізичної реабілітації, зокрема у науковій літературі пропонується широкий спектр комп'ютерних систем і програм для вирішення завдань різних напрямів фізичної реабілітації [1, 2, 5, 6, 10]. Проте необхідно зазначити, що для того, щоб правильно зрозуміти, оцінити, грамотно розробити й використовувати ІТ у фізичній реабілітації, необхідна попередня їх систематизація. Вирішенню проблеми узагальнення ІТ у сфері фізичної реабілітації присвячені поодинокі дослідження. Наприклад І.А. Воронов розділив ІТ у фізичній реабілітації на три великих класи: 1) діагностичні (первинна і проміжна діагностика); 2) тренажерні; 3) відновлювальні та стимулюючі [1]. Водночас проведений аналіз та узагальнення даних